

nova in zato je naša skupna dolžnost, da ji pomagamo. Lovci, prijatelji in znanci lovcev in gozdarjev in drugi tovariši, pošiljajte nam razne ustreljene živali, ki nam jih vedno primanjkuje vsled velikega povpraševanja raznih šol. Stroške radevotje povrnemo. Potrebujemo posebno voluharje, verice, razne žolne itd. Tudi plazilci, posebno kače (letos bo morda kače leto!) so nam dobrodošle (gad, modras, goš, belouška). Plazilce nam je treba pošiljati žive in to v posebnih zabojčkih, ki jih na željo pošljemo reflektantu. V prihodnji številki »Učit. Tov.« izide natančnejše navodilo, kako se naj pošiljke pakirajo. M. Zor.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Francišanska ulica, številka 6.

Ocene.

— **Nov stenski zemljevid Slovenije.** Po prof. Orožnu priredil dr. Karel Capuder. Zemljevid se dobi v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Nova izdaja že splošno upeljanega Orožnovega zemljevida vojvodine Kranjske, ki pa je obsegal tudi južno Štajersko in Koroško ter slovenske dele Primorja ter dobro služil našim šolam in uradom zaradi svojega razmeroma velikega merila (1:130.000), je postala nujna potreba, ker je izdaja zastarela in tudi pošla. Nova izdaja ima namen seznaniti z novo politično razdelitvijo slovenske zemlje. Zlasti važne so naravne državne meje. Upošteva najnovejše podatke jugoslovansko-italijanske razmejitve, zlasti razmejitvene posledice rimske pogodbe z Italijo pri Reki. Dasi še ni končno izvršena vsa razmejitev, so vendar dela že tako napredovala, da ni pričakovati večjih sprememb, ki bi jih bilo mogoče na karti v tem merilu vidneje naznačiti. Na novo je dodano kot poseben zemljevid Dolenje Prekmurje in Medjimurje. V notranjosti je na podlagi zakona o razdelitvi države na okrožja (sreze) in raznih dodatnih določb razdeljena Slovenija. Posebno velike izpremembe so na nekdanjem južnem Štajerskem. Ta razdelitev bo važna za urade, ki dosedaj nimajo tako nazornega pripomočka za spoznavanje nove administrativne razdelitve, ker po uradih še vedno vise stari, sedaj že samo zgodovinski zemljevidi. Popravljen so na podlagi rezultatov zadnjega ljudskega štetja znamenja za kraje. Na novo so vrisane železnice in važnejše nove ceste, sprememb je mnogo krajevnih imen, da so v skladu z uradno uvedenimi imeni in posebej še s stenskim zemljevidom, ki ga je izdala Matica Slovenska. Tudi višine so točneje določene. V šolah bo tedaj omogočen pouk Domovinoznanstva, ki so ga dosedaj ovirale zastarele stenske karte. Zemljevid obstoji iz šest listov in velja nenalepljen Din 120, nalepljen na papir s platenimi prigrabi Din 240. Na platno s palicami Din 360. Kdor ima pa kak star na platno kaširan zemljevid, ki ima vsaj velikost 180 × 146 cm, ga lahko pošlje knjižarni, ki ima zemljevid v razprodaji, da ga prelepi z novim zemljevidom, kar bo oskrbela proti mali škodnini.

— **Vino in voda.** Prepri med njima v spevih. Za triglasni zbor in dvospev s spremljevanjem klavirja ali harmonije. Priredil A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču ob Dr. — To je naslov skladbe, naslanjajoče se deloma na znano narodno melodijo, ki si bo radi svoje melodioznosti na mah osvojila srca naše mladine. Osnovnim šolam in izobraževalnim društvom skladbo za njih javne prireditve toplo priporočamo. Cena partituri 12 Din, besedilo in navodilo 3.25 Din. Dobi se pri skladatelju v Središču in pri vseh večjih knjigotrajcih.

— **k Cerkniško jezero in okolica.** Spisal Miha Kabaj, nadučitelj v Begunjah nad Cerknico. Uredil Fr. Sterle, akad. slikar. S 24 slikami in 1 zemljevidom. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Cena elegantno vezani knjigi 60 Din.

Kabajeva knjiga o Cerkniškem jezeru je res nekaj posebno lepega, ker jo krasijo 24 umetniških slik na satiniranem umetniškem papirju. Te nam že same po sebi predstavljajo posebnosti našega kraškega sveta. Poleg tega je knjigi priden lep izdela zemljevid okolice Cerkniškega jezera, na katerem bralec lahko

pazno sledi izvajanjem pisatelja. Knjiga nam odkriva naravni čudes in opisuje posebnosti kraškega sveta, ki jih vsebuje naša nova domovina, Jugoslavija, v tričetrtinskem pasu ob Jadranskem morju, skoro od Soče do Albanskih gor. Poleg Popovega polja je Cerkniško jezero najzanimivejši pojav našega kraškega sveta. In Kabaj nam poda v lepi in zanimivi obliki ta opis, tako da človek sledi z zanimanjem njegovim izvajanjem; kar pa ne vzbudi zanimanja živa beseda, ga odkrijejo lepe slike. Posamezna poglavja se dele sledeče: Opis jezera in okolice. — Skrivnostni jezerski pojavi. — Obsežnost jezera. — Ribji lov. — Lov na divje rade. — Bliznja jezerska okolica. — Cerknica. — Zgodovina, ustno izročilo in pripovedke. Posebno opozarjamo na to lepo knjigo naše knjižnice, ker bodo z nabavo pripomočke ljudstvu ki izpopolnitvi izobrazbe in spoznavanja naše lepe domovine.

— **k Kratka srpska ili hrvatska slovnica.** (I. deo). katero je sestavil učitelj Tomo Jedrlinčič, je izšla in priporočena je od Prosvešnega Oddelka kot priročna učna knjiga pri poučevanju srbohrvaščine. Namenjena je učiteljem in dijakom. Obsega 56 strani malega formata, a stane samo 5 Din, tako da jo more tudi najsiromašnejši nabaviti, ker toliko danes stane navaden zvezek. Vsebinska je: Predgovor, glasovi č, d, dž, prelazanje glasova, pravopis, naglasak, skakanje naglasaka na predlog, naslonjenice (enklitike), -e, -ije -kavci, spreznje (vremna, načini, oblici). Na kraju je dodan mali slovarček. Gradivo je obdelano temeljito, v lahkem in jasnem stilu ter ga mora kolikor toliko poznati vsek povprečen inteligent.

Naroča se pri založniku (Tomo Jedrlinčič — Ljubljana, Sv. Jakoba trg 7/II.) Knjižarnam s popustom.

— **k Dr. Fran Göstl: Misterij duše,** poljudni pregled psihijatrije. Splošna knjižnica zvezek 47. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjižarna. 276 strani. Cena broš. 35 Din, vez 42 Din.

V nobeni medicinski stroki ne vlada med narodom — tako med prostimi, kakor med izobraženimi — toliko nerazumevanja in napačnih nazorov, kakor o duševnih boleznih. Zato je velikega praktičnega pomena knjižica, ki v poljudni in mikavni obliki opisuje in razjasnjuje posamezne bolezenske oblike, kaže nevarnosti, ki iz njih lahko nastanejo za bolnika in njegovo družino, za imetje in življenje. Opisuje nadalje zavode in njihov ustroj, podaja pravila za oskrbovanje bolnikov v teh in na domu. Največjega pomena so bolezniški popisi in zgledi, povzeti največ iz pisateljeve prakse ali od raznih drugih priznanih avtorjev. Ti istiniti, mnogoštevilni slučaj razjasnjujejo najbolj in najinformativnejše podano snov.

Zelo obširno razpravlja knjižica o alkoholizmu, o njegovih mnogoterih zlih posledicah, o umobolnostih in zločinih, ki jih povzroča. Ti odstavki bodo zelo dobro služili kot podlaga za protialkoholno predavanje.

Umevno je, da v ozkem okviru knjižice ni bilo možno podati vse psihijatrije, da so mnoga poglavja iz nje le na kratko omenjena in označena, da so zlasti razna teoretiška poglavja predvsem odpadla. Kar pa je podano, obsega vse najvažnejše in najpotrebnejše o tej vedi za lajka. In podano je vsakomur v umevni in zanimivi obliki. Da se vidi zanimiva vrsta obravnavanih poglavij, med katerimi so mnoga izredno aktualna, podajamo nekaj naslovov teh poglavij: Zgodovinski pregled razvika psihijatrije, oskrba umobolnih doma in v zavodih, strežba in nadzorovanje bolnikov, vzroki umobolnosti, umobolnosti pri nosečih, porodnicah ter v klimakteriju, motnje uma, čustva in volje, halucinacije, dejanja v nezvesti in zamračenju, epidemska blaznost, idijotizem in imbecilnost, starostna demenčnost, shicofrenija, manija in melanholija, alkoholizem in alkoholske blaznosti, zli nasledki pijančevanja, navađna in patološka pijanost, kronični alkoholizem, delirium tremens, razne alkoholske blaznosti, alkohol in zločini, morfinizem in kokainizem, božjast in božjastniki, paranoiki in kverulanti, progresivna paraliza, simulacija blaznosti, psihopatija.

Zato priporočamo knjižico, katere cena je vzpričo njene obsežnosti izredno nizka, vsem izobražencem (tudi juristom) bo radi ozke zveze umobolnosti s kriminalistiko in drugimi juridičnimi vprašanji v nji marsikaj dobrodošlo, a tudi in posebno lajku in priprostemu narodu, med katerimi je, kakor že uvodoma

omenjeno — razširjeno toliko predsodkov, napačnih pojmov, celo vraž glede umobolnih, pa tudi radi velevažnih poglavij o alkoholizmu. Zlasti naj je ne pogreša nobena učiteljska in prosvetna knjižnica. Nič manj važna pa je knjiga tudi za učitelje in duhovnike, ki so zlasti na deželni mnogokdaj edini svetovalec ljudstva v takih kritičnih hipih zamračenja duha in žalostnih posledic alkoholizma.

Naša gospodarska organizacija.

REZERVNI SKLAD prostovoljni organizacijski sklad.

II. izkaz:

Blagajniško stanje po I. izkazu	5449.— Din
Ažman Josip, Lesce	10.— »
Volavšek Anton, Sv. Ema	10.— »
Mervar Franc, Ambrus	10.— »
Jakopec Franjo, Sv. Rupert	10.— »
Učiteljsko osn. šole Vojnik	50.— »
Kamniško učit. društvo	370.— »
Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj	400.— »

skupaj . 6309.— Din.

Iskrena hvala! Naj bi našli obilo posnemalcev!

Upravnik.

Opomba: Med darovalci pogrešamo še večino naših okrajnih društev. Naj bi se tudi ta spomnila našega rezervnega sklada.

— **k Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta** so darovali: Julij Mayer, nadučitelj v Dobu, 5 Din in Albina Bradaškova, učiteljica v Kranju, državno 7% obveznico za 100 Din. Hvala! Dari v tekočem letu je došlo 2864.50 Din.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— **SAVINJSKO UCITELJSKO DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ** ima svoj redni občni zbor v četrtek, 5. marca t. l. ob 11. uri v orlovaški šoli. Dnevni red: 1. Zapisnik, 2. Dopisi, 3. Poročilo B. Zdoška o seji širjega sosveta UJU pov. Ljubljana, 4. Poročila društvenih funkcionarjev, 5. Podavanje tov. Rožanca: »Iz mojega službovanja v Srbiji in Prekmurju«, 6. Volitev novega odbora, 7. Slučajnosti. Udeležba za vse člane obvezna! Odsotnost se mora opravičiti!

— **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ** ima svoj občni zbor v soboto, dne 7. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v Ribnici (deška šola) z običajnim dnevnim redom.

Poročila:

— **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** je imelo svoj redni občni zbor dne 22. januarja t. l. ob 9. uri v deški osnovni šoli III. Od 116 članov je bilo navzočih 102.

V uvodnem govoru je predsednik očitno delovanje društva v preteklem letu. Povdarjal je, da si društvo ob zaključku letnega dela lahko zabeleži marsikateri lep uspeh, a da ga že zopet čakajo novi cilji, kateri mu bodo dosegljivi samo tedaj, ako se člani združijo v složen, smotreten delu.

Nato se je odobril zapisnik zadnjega zborovanja in so se prečitali dopisi.

O seji širjega sosveta UJU v Ljubljani je poročal tov. Klemenčič, o seji glavnega odbora UJU v Beogradu pa predsednik — Obema zastopnikoma so se člani prisrčno zahvalili za trud in požrtvovalnost.

Sledila so poročila društvenih funkcionarjev.

Tov. tajnica je podala kratek pregled društvenega delovanja. Društvo je imelo 5 zborovanj, 8 odborovih sej, 4 predavanja in 2 poučna izleta. Udeležba je bila vsakokrat dobra. Tudi na pokrajinski in glavni skupščini je bilo društvo številno zastopano.

Tov. blaginjak je poročal, da je šelo društvo ob koncu preteklega leta 119 članov, da je članarina plačana in da je blagajna v dobrem stanju. — Dohodkov je bilo 11.460.60 Din, izdatkov 10.898 Din, prebitok znaša 562.60 Din.

Pregledovalca računov sta našla račune v vzornem redu in sta se zahvalila blaginjaku za njegovo vestno delo.

O delovanju »Odseka učiteljskih konvikta« je poročal tov. Skala, ki vodi odsek od začetka šolskega l. 1924/25. V prvi po-

lovici tega šolskega leta je imel odsek 5 sestankov. Obisk je bil dober, zanimanje veliko. Poročevalec je povdarjal, da je potrebno, da se tudi učiteljstvo udeležuje sestankov in na ta način utrjuje vez med nami in bodočimi tovariši in tovarišicami.

O delovanju »Društva državnih nameščencev« je poročal tov. Alt, o »Zadruzi« tov. Tušak.

Predsednik je izrekel zahvalo vsem poročevalcem za njihov celoletni trud.

Nato so se vršile volitve. Predsednik društva, g. srezki nadzornik Ivan Tomažič, je odložil predsedništvo radi preoblega dela. Društvo mu je hvaležno za vse njegovo delo in energično vodstvo. — V novi odbor so bili izvoljeni: Predsednikom tov. Alt; podpredsednikom tov. Tomažič; odbornikom tov. Hren, Klemenčič, Kožuh, Tušak, Malenšek, Burnikova in Permetova. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena tov. Vodenik D. in Brumen. V društvu državnih nameščencev nas bo zastopal tov. Alt, v zadruzi tov. Tušak.

Na predlog tov. blaginjaka se je sklenilo, da se plača 130 Din letne skupne članarine in da se pošlje od čistega dobička 250 Din »Rezervnemu skladu UJU v Ljubljani«, 150 Din »Skladu za učiteljske in 150 Din »Učiteljskemu domu v Mariboru«.

Nato je g. Jarh, načelnik »Jugoslovanske hranilnice in posojilnice« razložil pomen tega zavoda ter vabil učiteljstvo k pristopu. Sklenilo se je, da društveni odbor o tem razmislija ter javi svoj sklep načelstvu zavoda.

Ob sklepu zborovanja je opozoril predsednik navzoče na važnost in korist »Samopomoči«, vabil člane, naj se v čim večjem številu udeležijo predavanj pedagoškega krožka ter povdarjal, da je potrebno, da učiteljstvo agitira za mladinski list »Zvonček«.

— **OBČNI ZBOR LITIJSKEGA OKRAJA UCITELJSKEGA DRUŠTVA** se je vršil v Ljubljani na državnem moškem učiteljskem dne 17. januarja 1925. Udeležba 80%. Izmed članstva sta t. č. 2 pri vojakih, 2 članici pa na »Pedagoški šoli« v Zagrebu.

Predsednik prav iskreno pozdravi vse navzoče, predvsem g. dr. M. Pirca in srez. šol. referenta g. Iv. Bezeljaka. Nato z veseljem konstatira naraščanje našega članstva. Za tem podaja izbrano poročilo o seji širjega sosveta pov. UJU. Dotakne se tudi več drugih točk glede uspehov naše organizacije in navdušuje prisotne k čim agilnejšemu sodelovanju.

Gospod dr. Pirc, šef ljubljanske poliklinike je podal jako zanimivo poročilo o šolski higijeni. Drugi del svojega predavanja je pojasnjeval s prav lepimi kinematografskimi slikami. Po predavanju smo si pod njegovim vodstvom ogledali vse prostore moderno urejenega higijenskega zavoda. Za njegovo uslužnost in naklonjenost mu tem potom društvo izreka prisrčno zahvalo.

Tajnik je podal svoje poročilo bolj v statistični obliki sej in zborovanj, sprememb v članstvu itd. Navzočim pa je nato iskreno priporočil agitacijo za »Zvončka«.

Blagajniško poročilo je bilo z zadovoljstvom vzeto v vednost. Blaginjak prečita tudi dopis pov. UJU glede rednega vplačevanja članarine in povdarja posebno točko, da se vse tiste, ki so z vplačevanjem 3 mesece zaostali, kratkoma črta. Po pregledu računov se mu izreče absolutorij in zahvala za njegovo vestno in vzorno poslovanje.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor.

Slučajnosti. Občni zbor je sklenil, da se društvenina pobira mesečno po 12 Din in najmanj četrletno redno nakazuje. S tovariši poročene učiteljice plačujejo mesečno po 7 Din. Do 15. marca 1925 naj se poravna event. zaostala članarina. Društvena blagajna nakaže po 5 Din od člana za »Rezervni sklad« in plača en delež za »Učiteljski zdraviliški dom« v Rogški Slatini. Čas prihodnjega zborovanja bo pravočasno objavljen v »Tovarišu«.

— **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNŠKI OKRAJ** je imelo svoj redni občni zbor 17. januarja t. l. v Brežicah.

Udeležba: 62 članov (od 75). Ostali so se, s 5 izjemami, opravičili.

Tov. predsednik je uvodoma primerjal občni zbor z zadnjim zborovanjem v mesecu oktobru pr. l.: medtem, ko smo takrat zborovali v času najhujših preganjanj od strani raznih napredku nasprotnih faktorjev, zborujemo danes v upanju na boljšo bodočnost, tako za učiteljstvo,